

Numer 86.

GAZETA WARSZAWSKA

We SRZODĘ DNIA 26. PAŹDZIERNIKA ROKU 1791.

Z Warszawy d. 26. Października.

SESSYA SEYM: CCCCLXXXIII.

Dnia 21. *Października.*

Po Zagaieniu Sessyi Seymowey przez JP. Marszałka Konfed. Kor: JP. *Moszyński Bracławski* w zabranym Głosie przełożył potrzebę wyznaczenia *Deputacyi* do rozgraniczenia Woiewodztwa *Bracławskiego* od *Kiiowskiego*; podał w tey mierze Proiekt, który przeczytany, iednomyślnością przyięty został.

Gdy wielu doprafzać się zaczęło, ażeby dawniey podany Proiekt względem *Miast Duchownych*, iżby te z *Miastami Wolnemi Rzpltey* porównane były, był wzięty do decyzyi; zaczym takowy Proiekt czytał JP. Sekretarz Seymowy. Po którego przeczytaniu, *pro* y *contra* oświadczone były zdania: Jedni dopraszali się o przyięcie takowego *Proiektu*, drudzy żądali odesłania onego po dalszą poprawę do *Deputacyi Konstytucyiney*. Ze zaś iednomyślność nie zachodziła, uformowana została Propozycya *ad Turnum* takowa: „ Czyli Proiekt względem *Miast Duchownych* dopiero czytany, ma być przyięty ? czy„ li do dalszey poprawy do *Deputacyi Konstytu*„ *cyiney* odesłany ? „

Szedł *Turnus* na tę Propozycyą, po którego zakończeniu, ogłoszona iest *Pluralitas* następuiąca: Ze ma być przyięty, było Wotów 8. Ze ma być do dalszey poprawy odesłany, było Wotów 101.

JP. *Plater* Kasztelan *Trocki*, przełożył potrzebę przedłużenia terminu dla *Deputacyi* do Interessów *Kurlandzkich* wyznaczoney, y podał w tey mierze Proiekt, który iednomyślnością przyięty został.

Sessyą Solwowano na Poniedziałek następuiący na godzinę 10. to iest na dzień 24. Października.

Na przeszłey Sessyi, przyięty iednomyślnością Proiekt o złączeniu Skarbu *Litewskiego* z Skarbem Koronnym, te w sobie Warunki zawiera:

1mo. Kommissyą Woyskową, y Kommissyę

Skarbową O. N. równa połowa Osób z Korony, a druga równa połowa Osób z W. X. *Litewskiego* składać maią; a zaś skład Kommissyi Policyi, co do liczby Osób onę składaiących, iako skutek dobrowolnego zezwolenia W. X. Lit: nie ma nigdy służyć za *praejudicatum* dla tegoż W. X. Lit: y owszem wszystkie Magistratury, któreby Rzplta w późnieyszym czasie inne, a obu Narodom wspólne stanowić miała, w tych wszystkich równa liczba Osób, tak z Korony, iako y W. X. Litt: mieszczona bydź ma.

2do. W. X. *Litewskie* mieć będzie takąż samą liczbę Ministrów y Urzędników Narodowych, oraz z temiż tytuły, y obowiązkami, iak Korona kiedykolwiek mieć będzie.

3tio. W Kommissyach Woyskowey y Skarbowey, Prezydencya koleią będzie, raz przy *Litwie*, drugi raz przy Koronie, z równym wymiarem czasu.

4to. Kassa Skarbowa z publicznych Rzlptey *Litewskich* dochodów, w W. X. Lit: ma zostawać.

5to. Sprawy Kommissyi Skarbowey Sądowi powierzone, co się tycze *Litwy*, mieć będą Sąd swóy, z Osób w Kommissyą nie wchodzących, ustanowiony w W. X. Lit: podług osobnego na to Prawa.

Z Koblenz d. 4. Październ: List *Francuskiey Szlachty* do Jmperatorowey *Rossyiskiey*, podpisany, od kilku tysięcy teyże Szlachty następuiącym sposobem był ułożony:

„ *Nayiaśnieysza Monarchini!* Wasza Jmpetatorska Mość dawno iuż przez czyny swoie nabyte miałaś Prawo do zadziwienia Narodów wszystkich; dziś nabywasz Prawa do wdzięczności powszechney. *Francuska* Szlachta może więc oświadczyć Waszey Jmperatorskiey Mości te dwoiakie Sentymenta, y poważyć się to powiedzieć, że Jey sławie teraz, na niczym zgoła iuż nie schodzi więcey. Zatwierdzenie wszystkich Tronów przez podźwignienie Tronu *Burbonów*, było iednym z dziwów W. J. Mości Panowaniu zachowanym. Do porządku zatym zdarzeń należało, że dwie Wielkie Monarchini, swym Orężem, y swym imieniem przyłożyły się do wspierania Domu *Francuskiego*, *Elżbieta* Krolowa *Angielska*, Heroina Wieku swego, przybyła niegdy na pomoc *Henrykowi IV.* który swą *Ligę* na czele naszych Przodków zwalczył. Nieśmiertelna teraz *Katarzyna*, deklaruie się za Następcami, w których ślady my także na drodze Honoru wstępuiemy. Pozwala ona Xiążęciu *de Nassau*, Rycerzowi temu, dla którego Sława stała się koniecznością, y którego waleczność przez wielkie czyny naturalizowała wszędzie, udać się doChorągwi Wspaniałomyślnych Braci nieszczęśliwego *Ludwika*. Hrabia *Romanzów*, godny Minister takiey Monarchini, przybył na Reprezentowanie Osoby W. J. Mości, przy *Francuskich* Xiążętach naszych. Tym sposobem *Katarzyna*, Prawom swoim pierwszą daie Sankcyą, y *Francuskie* Rycerstwo wdzięczność iey oświadcza za naypierwsze swo nadzieie. „

„ Wasza Imperatorska Mość, przez wielkomyślność dobroczynną cisaruiesz nam schronienie u siebie w razie nieszczęśliwym. Przyiąć Prawa iey, y dzielić szczęście Narodów, pod iey Berłem zostaiących, byłoby zaiste chlubą dla nas; ale iuż nam o drugiey Oyczyznie ani pomyślić nawet wolno nie iest. Jeżeli Monarchia *Francuska* upadnie, tedy Szlachta (Honor to nakazuie) musi giuąc pod iey ruiną, y być zagrzebioną.... Poco przewidywać nieszczęście, skoro nam wszystko pomyślne skutki obiecuie? Zaprotekcyą W. J. Mości (nie należy nam wątpić o tym) wspomniona Monarchia z rozwalin swych powstanie, y do dawney świetności swey powróci nazad. „

„ Co za wielki y wspaniały Charakter rozwiiasz W. J. Mość całemu Wiekowi teraźnieyszemu! Co za Rangę zapewniasz dla siebie u Potomności! Szlachta będzie W. J. Mości winna swą nową Świetność; *Religia*, wrócone swe Ołtarze; *Ludwik*, odzyskaną swą Wolność; Dostoyność Królewska swych Praw utrzymanie; *Francya* powrót porządku y uszczęśliwienia: y nacstatku Polityczny Swiat wywrotem powszechnym zagrożony, winien W. J. Mości będzie Pokóy y Spokoyność zachowaną. Geniusz *Piotra Wielkiego* wyrwał iedyne tylko Państwo z Barbaryzmu; Geniusz *Katarzyny*, zachowa całą *Europę* od wpadnienia znowu do Barbaryzmu nazad. „

„ Jesteśmy przy wyrażeniu Sentymentów naywyższego zadziwienia, wdzięczności nayżywszey, y nayglębszego uszanowania, Nayiaśnieysza Monarchini! Waszey Jmperatorskiey Mości, nayuniżeńsi y naypowolnieysi Słudzy. Dnia 27. Września Roku 1791. „

Z Berlina d. 4. Październ: W przeszłą Sobotę z wielką także okazałością odprawił się u Dworu Slubny Akt Królewney *Pruskiey Wilhelminy* z Dziedzicznym Xięciem *d'Orange*

Numer 86.

SUPLEMENT
DO GAZETY WARSZAWSKIEY

We SRZODĘ DNIA 26. PAŹDZIERNIKA R. 1791.

Z Warszawy dnia 26. Paździenika.

SESSYA SEYMOWA CCCCLXXXIV. *Dnia 24. Paździerika.*

Po Zagaieniu Sessyi przez JP. Marszałka Konf: Kor: JP. *Oskierko Rzeczycki*, w zabranym Głosie doniosł *Stanom Seymuiącym* iż Obywatele Powiatu tego przesyłaią swoie dziękczynienia N. Panu y *Stanom Seymuiącym* za ustanowioną *Konstytucyą Narodową*; ten List, był przez JP. Sekretarza Seymo: przeczytany.

JP. *Zabiełło Jnflantski*, w zabranym Głosie oświadczył, iż gdy JJ. PP. *Rzewuski* Hetman Polny Kor y *Potocki* General Artyl: Kor: pod pretextem poratowania zdrowia oddaliwszy się z Kraiu za Granicę, tamże nieukontentowania swoie z robot Seymu teraźnieyszego okazuią, po obcych Kraiach przeieżdżaią się, iako y świeżo teraz do *Jass* poiechali, y przysięgi iako Woyskowi na *Konstytucyą* nie wykonali; zaczym doprasza się, ażeby nakaz onym nastąpił niezwłocznego do Kraiu powrotu y dopełniania obowiązkow Urzędownych. To Wniesienie, od całey *Izby* popartym zostało; niektórzy zaś żądali, ażeby czas zamierzonym został, w którym maią powrócić; y ieśliby w tym czasie niepowrócili, ażeby kary iako na nieposłusznych rozciągnięte zostały. Po rożnych w tey okoliczności otworzonych zdaniach, iednomyślnie decydowanym zostało, ażeby od *Straży*, iako Władzy Wykonawczey, przesłane były rozkazy do pomienionych Osób, tak wykonania Przysięgi na *Konstytucyą*, iakoliteż w przeciągu trzech Miesięcy powrotu do Kraiu.

Czytał potym JP. Sekretarz Seymowy rozkład Parafiów do niektórych Seymików ściągaiących się; oraz niektóre Proiekta podane do Deliberacyi.

Sessyą *Solwowano* na dzień następuiący na godzinę 10.

Doszła tu przez Kuryera wiadomość, iż dnia 16. tego Miesiąca, pożegnał się z tym światem w 52. Roku wieku swego, w czystym Polu na trakcie *Benderskim* w 35. wiorstach od *Jass*, po kilku tygodniowey chorobie, Xiąże Grzegorz *Potemkin Tauryiski*, z Familii niegdy *Polskiey* urodzony; Imperatorowey Jey Mości *Rossyiskiey* General - Feltmarszałek; Kommenderuiący *en Chef* Armie *Rossyiskie* Woienne czyny odprawuiące na Południu, tudzież całą Letką Kawaleryą Regularną y Nieregularną, oraz Floty na Morzach *Azowskim, Kaspiyskim* y *Srzodziemnym*; Senator; Woyskowego Stanu Collegium Prezyduiący; General Gubernator *Katarynosławski, Tauryiski* y *Charkowski*, General Adiutant; Aktualny Szambelan; Woysk General Inspektor; Leybgwardyi *Preobrażeńskiego* Reymentu Podpułkownik; Szef Korpusu *Kawalergwardów*, tudzież Reymentu Kirasyerów swego imienia, także Reymentów *Peterzburskiego* Dragońskiego, y *Katarynosławskiego* Granadyerskiego; Fabryki Broni naywyższy Rządca; Wielki Hetman *Rossyiskich Kozackich Katarynosławskich* y *Czarnomorskich* Woysk; Orderów *Rossyiskich S. Jędrzeia, S. Alexandra Newskiego, S. Jerzego*, y *S. Włodzimierza* Pierwszych stopniów; *Polskich Białego Orła* y *S. Stanisława, Pruskiego Czarnego Orła, Duńskiego Słonia, Szwedzkiego Serafima* y *S. Anny* Ka-

waler; słowem mówiąc, całą tak ogromną Polityczną y Woyskową *Rossyi* Machinę, tak długo, tak nieprzerwanie, y tak dla swey Monarchini zawsze chwalebnie y szczęśliwie, z zadziwieniem całey *Europy*, aż do swey śmierci utrzymuiący; czego, temu Mężowi, naywięksi Nieprzyiaciele zaprzeczyć niemogą: *Virtus, etiam in hoste laudanda.*

Z Paryża d. 5. Paździer: Pisaliśmy iuż, że gdy Król miał Mowę na *Zgromadzeniu Narodowym* przyimuiąc *Nową Konstytucyą*, przerywany był wielkiemi Applauzami: *Vivat Krol! Tak niegdy mowił Henryk IV.* Z tey okoliczności wyszło tu Pismo, w ktorym znayduią się (między innemi) następuiące Uwagi:

1mo. Czasy *Henryka IV.* do dzisieyszych czasów przytaczać, iest to równać dzień z nocą. Dawni *Francuzi* nie chcieli do Korony przypuścić *Henryka*, póki niewyrzekł się *Herezyi Hugonotów* y nie został *Katolikiem*; a dzisieysi *Francuzi*, z Tronu chcieli zrzucić *Ludwika*, ieśliby nieprzyiął teraźnieyszey Nowomodney *Konstytucyi*, która za zdaniem Głowy Kościoła dzisieyszego *Piusa VI.* iest tak wielu *Herezyi* stekiem: *Congeries & succus plurimarum Hæresum.* Sąż to dziś czasy *Henryka*?

2do. Henryk, lubo ulegaiąc czasowi, y chcąc pociągnąć wszystkich do iedności, wydał sławny za Dyssydentami Edykt *de Nantes*, atoli przed Parlamentem pod ówczas iawnie y wyraźnie z temi słowy oświadczył się: *Jestem Katolik! Jestem Katolik Rzymski! Jestem Król Katolicki! Znam dobrze, że Królestwo moie Francuskie, nie może się utrzymać, tylko przez zachowanie w nim Religii Katolickiey! Ta iest moia zawsze Maxyma, iż nigdy nie trzeba odłączać rzeczy Stanu, od rzeczy Religii.* A dziś *Zgromadzenie Narodowe Francuskie* niechciało żadną miarą (pod podstępnemi y szalbierskiemi wybiegami) dopuścić, aby w Nowey *Konstytucyi* wyraźnie położono, że *Religia Katolicka* iest we *Francyi* Panuiąca. Owszem, wszystkim Religiom y Sektom Wolne wyznanie y Obrządków swych iawne obchodzenie było pozwolone; samym tylko prawdziwym *Katolikom*, którzy Przysięgi owey *Cywilno Syzmatyckiey* wykonać niechcieli, Kościołów nawet dla prywatnego Nabożeństwa srogo zabraniano, y do *Syzmatyckich* Kościołów (nie przebaczaiąc nawet y samemu Królowi) iść gwałtownie przymuszano. Y toż to są czasy *Henryka*?

3tio. Tenże *Henryk Wielki*, naywiększą moc y potęgę Królestwa *Francuskiego* zakładał na Stanie *Szlachty Francuskiey.* Gdy albowiem Kardynał *Gondy* ostrzegał *Henryka*, że Xiążę *de Mayenne* z całą *Hiszpańską* Potęgą przyidzie zabierać *Paryż*; temi słowy zapalony *Henryk* rzekł: *Jeśli przyidą, przysięgam Bogu, że ich pobiię, y pokażę im, że SZLACHTA FRANCUSKA umie bronić się! Nie mam zwyczaiu przysięgaćsię, ale tę Przysięgę ieszcze raz ponawiam, iż nigdy nie zniesiemy tey sromoty.* Teraz zaś, *Stan Szlachecki*, nietylko iest poniżony, ale całe degradowany y skassowany, tak dalece, że waleczna Szlachta nasza, tysiącami za granicę wynosi się; y ktorzy przez tyle wieków tak chwalebnie walczyli za swą *Francyą*, teraz przeciwko teyże zamieszaney y zbuntowaney *Francyi* broń obracać muszą. Wiemy, że z tych Stanu Szlacheckiego zamachów śmieie się *Zgromadzenie Narodowe*, ale niech pomni na wyżey położone *Henryka Wielkiego* słowa: *Szlachta Francuska umie bronić się.*

Z Sztokolmu dnia 4. Pazdziernka. Gdy teraz *Senator* Hrabia de *Wachtmeister*, po śmierci Hrabiego *de Bonde*, iedyny ieszcze w życiu pozostał *Senator Szwedzki*, zaczym Król Jegomość w Liście do niego pisanym to wyraził, ażeby Tytułu tego więcey nie używał, gdyż Godność *Senatorska* przez tak nazwany *Akt Bezpieczeństwa* na Seymie roku 1789. zawarty, na zawsze została skassowaną.

Z Bruxelli dnia 6. Października. Arcy-Xiążę Karol, przeznaczony na przyszłego Gubernatora Generalnego *Austryackich Niderlandów*, przyiechawszy tu, zabawi przez czas nieiaki dla poznania Charakteru Narodu *Belgickiego*. *Duchowieństwo y Szlachta* opieraią się ieszcze

żądaniom rozmaitym tuteyszego *Rządu. Rząd* domaga się, ażeby Długi w czasie *Insurrekcyi* zaciągnione, były popłacone; ażeby szkodę nadgrodzono tym, którzy w ciągu Rozruchow Kraiowych ią ponieśli; z tych to zrzodeł wynikaią wspomnione opierania się, y sprzeciwieństwa.

Z Madrytu dnia 19. Września. Przez Krolewskie Rozrządzenie dnia 10. tego Miesiąca datowane, wprowadzenie wszelkich Buntowniczych Pism, ktore dążą do odwodzenia Poddanych od Wierności Monarchom należytey, tudzież do zakłocenia Spokoyności samychże Poddanych, a mianowicie takowych Pism z *Francyi* przychodzących, surowo zakazano.

Z Berlina dnia 11. Pazdziernika. Wypis z pewnego Listu z Paryża pod dniem 27. Września. do iedngo Kupca Berlińskiego Narodu Zydowskiego.

Jehova niech będzie pochwalony! Dni wybawienia zbliżaią się, owe dni, o których Biegleyszy w Pismie, powiedziałby, że Prorok *Sofoniasz* oznaczył ie w Rozdziele 3. w Wierszu 9. aż do końca. Krotko mowiąc: W Srzodowey Sessyi, *Zgroma: Narodowe* wszystkich *Zydow* Państwa *Francuskiego*, bez wszelkiego wyłączenia y określenia, przypuściło do Praw Obywatelstwa czynnego. *Jehova* niech będzie pochwalony! Prożno opierali się temu niektorzy z Osob *Narodowego Zgrom:* nadaremno sami niektorzy *Zydzi Prawowierni* przeciwko temu Dekretowi trudność uczynili; nic zatrzymać nie zdołało tego wielkiego czynu, przez który pieczęć do sławnego Dzieła *Konstytucyi* przykłada się. Mężowie Boscy *la Fayette* y *Bailly* ze wszelką swoią mocą przyłożyli się do uskutecznienia tego. Jmiona naszych Obrońców, Potomkom naszym, iak y nam samym, z pamięci nie wypadną. Bodayby, z Polityczną Reformą naszą zaczęła się razem y Kościelna! ażebyśmy wkrotce iuż przestali mowić, Dni wybawienia zbliżaią się, ale raczy, Dni wybawienia iuż nadeszły, od zywać się mogli. Miasto *Paryż* żąda, ażebyśmy zakupili ieden Kościoł dla przeistoczenia iego dla *Zydow* na Dom Nabożeństwa. Zyczyłbym, aby to do skutku przyszło, gdyby nawet y *Rabin* niechętnym na to miał poglądać okiem. Jak się W. Panu wydaie uwaga Pana *Prugnon*, który twierdził: że *naszey Religii Prawa*, były razem *Prawami Cywilnemi dla nas*, y po części, teraz ieszcze być nieprzestaią. Jzali ta Uwaga nie głęboko sięga w Wiarę *Zydowską*? Podpis W— n.

Przy dzisieyszey Gazecie rozdaie się *Addytament*, zawieraiący Nową *Konstytucyą* pod Tytułem: *Urządzenie Sądów Mieyskich y Assessoryi.*

Doniesienia z Warszawy dnia 26. Paździer: Roku 1791.

Licytacya Dobr UUr: *Słomińskich* w Mieście *Łowiczu* sytuowanych, za Dekretem na sprzedaż deklarowanych y oney podległych, przez Urząd Woytowski y Ławniczy tegoż Miasta dnia 21. Listopada R. 1791. po południu o godzinie 3. odprawiać się będzie. Życzący sobie kupić, może wcześniey swoią Offerencyą w Kancellaryi tegoż Miasta *Łowicza* zapisać, y terminu Licytacyi attentować powinien.

Dwie obrączki złote, ieden Zegarek srebrny, y dwie tabakierki dwoiakiey massy y formy, odebrane od Żołnierza w Reymencie G. P. Kor. w kradzieży obwinionego, znayduią się u JP. Ober-Audytora dopiero wspomnionego Reymentu; powtornym razem ogłasza się, ażeby Właściciele tych rzeczy w przeciągu Niedziel czterech w mieyscu wyrażonym do usprawiedliwienia się y poznania stawili się; inaczey za *derelicta* uznane, y do Kassy Jnwalidowey oddane będą.

Na mocy Rezolucyi Sądow Woytowskich M.S.W. a za podaniem dobrowolnym Właściciela, Dworek, Browar, Ogrod z zabudowaniem y Oranżeryą murowana na Szolcu przy Ulicy *Okrąg* pod Nrem 2977. sytuowany, przez Urząd Ławniczy Miasta Starey Warsza: na dniu 19. Mca Listopada Roku 1791. na Ratuszu Miasta tegoż o 2. godzinie po południu sprzedany będzie.

Na mocy Rezolucyi Magistratu M. S. W. Dobra stoiące po Szl: Janie *Dekiercie* Prezydencie Miasta tegoż pozostałe, to iest Folwark z gruntem do niego należącym, Ogród z Sadzawkami na Strudze *Drazna* zwaney, przy Fabryce Tabaczney na *Fawor...ch* sytuowany, wraz z Pałacykiem, Młynem Wodnym, dwoma Wiatrakami, y wszelkim zabudowaniem, tudzież część Kamienicy na Ulicy *Swięto-Jańskiey* pod N. 19. sytuowaney, to iest cały doł y pierwsze piętro, z piwnicami, na publiczną Licytacyą są wystawione; ktorey Termin na dzień 14. Miesiaca Listopada Roku bieżącego przypada. Życzący sobie nabycia tych Dobr, raczą w tym dniu na Ratuszu Miasta Starey War: o godzinie 3. po południu się zgłosić, y plus offerencyą swoie podać.

Z Rezolucyi Sądu Kommissarskiego za Reskryptem od JKMci wyszłym sądzącego się, w *Kamienicy* Szl: *Wieprzewskiego* pod Nrem 574. w *Warszawie* przy Ulicy *Długiey* sytuowaney odprawia się będzie Towarów Zelaznych *Norymberskich Angielskich*, w Sklepie Aukcya, a to przez Urząd Grodzki Burgrabski *Nurski* w dniu 28. Paździeernika 1791. o godz: 2 po południu zacznie się, a trwać będzie przez dni następne każdego dnia do wieczora.

Pewna Osoba zgubiła Zegarek złoty, wybiiana twarz Krolewska na nim, y łańcuszek skorzany *Angielski* z kluczykiem złotym, idąc przez Długą Ulicę aż do Koszar *Mirowskich* zwanych; ktoby znalazł, niech raczy oddać do tychże Koszar, a będzie miał nadgrodę przyzwoitą.

Sąd Kommissarski Konkursowy, Reskryptem JKMci do rozsądzenia Sprawy Starozakon: *Lewka Mendlowicza* z *Wyszogroda* z iego Kredytorami y Debitorami oznaczony, w porządku dostateczniey szego Dokumentów złożenia, po zawieszoney na rzetelność spisanego Jnwentarza przysiędze, przecinaiąc wszelkie przez kogożkolwiek żądać miane Dylacye, z Limity Dzieło swoie do dnia 2. Mca Listopada Roku teraźnieyszego odwołać rozkazał; na ktorym Terminie tak Kredytorowie iako y Dłużnicy iżby stawali, wspomniony Sąd Kommissarski obwieszcza o nychże.

Kurs trzymiesięczny Nauki Babienia corocznie w *Siemiatyczach* ustanowiony, y teraz swoy początek mieć będzie nazaiutrz po *Nowym Roku*, na ktory czas, zewsząd przysłane Białogłowy, przyięte będą bez opłaty do Nauki. Przypomina się oraz Jarmark Tygodniowy w Siemiatyczach w dniu *Niepokalanego Poczęcia Nayświętszey Panny*, dnia 8. Grudnia przypadaiący.

W Księgarki *Gröllowskiey* w Marywilu Nro 475. na Sali nad Bramą znayduią się następuiące Książki y Pisma rożne: (1) Mowy odpowiedne od Tronu JX. Hugona Kołłątaya Podkanclerzego Koronnego d. 15. 15. y 26. Września 1791. in 8. Zło: 1. gr: 15. (2) Ustanowienie Banku Patryotycznego na Wydział Poznański w Poznaniu in fol: Zł: 1.

Swieże wędzone Fladry, Łososie, y Piklingi w tych dniach przybyły za mierną cenę do przedania w Hotelu *d'Allemagne* na *Długiey Ulicy* gdzie Furmani stawaią.

Synem *Stadhudera* Rzpltey *Holenderſkiey* w obecności Królestwa Jchmościów y całey *Familii* Królewſkiey.

Z Paryża dnia 3 Październ: Seſſya Pierwſza Legislatury Nowey dnia 1. Października. Na tey Seſſyi doniesiono: że liczba Deputowanych teraz obecnych, wynosi 434. Osób. Poczym musieli się meldować z Deputowanych ci, którzy mieli przeszło 68. lat wieku ſwego, y z tych Pana *Pateau* od Departamentu *Nadbrzeża Złotego*, 69. lat wieku maiącego, z powſzechną zgodą na tymczasowego Prezyduiącego nominowano. Dwóch innych młodszych Deputowanych na Sekretarzów obierano. Daley uczyniono rozrządzenia, iak Plenipotencye *Deputowanych* być maią zweryfikowane. Seſſyą solwowano około godziny pierwszey.

Na Seſſyi dnia 2. czyniono Raport o Weryfikacyach zaszłych. Względem ważności Plenipotencyi Biſkupa *Fauchet* od Departamentu de *Calvados* wielkie były spory; przecież Nominacyą tego Biſkupa na Deputowanego za ważną ogłoszono, y to pierwszy był Dekret Legislatury nowey. Wiadomo, że przeciwko temuż Biſkupowi wypadł dawniey Dekret wzięcia go do Areſztu; przeto *Aryſtokraci* powiadaią, iż ten pierwſzy Dekret Legislatury nowey, iuż iest iawnym nadwerężeniem pewnego *Artykułu Konſtytucyi*. Naostatku zgromadzeni Deputowani uchwalili uformować się na *Zgromadzenie Narodowe Prawodawcze*, poczym Przysięgę wykonano: *Żyć wolnie lub umierać.*

Na Seſſyi dziſieyſzey, to ieſt d. 3. Października, *Narodowe Zgromadzenie* obrało Pana *Faſtoret*, iednego z Deputowanych Miaſta *Paryża*, na ſwoiego pierwſzego Prezydenta.

Przeszłe teraz *Zgromadzenie Narodowe* na iedney z oſtatnich ſwoich Seſſyi dekretowało ieszcze, ażeby Kapłanom ubogim y choruiącym dano pieniężne wſparcie, które iednak 600. *Liwrow* przechodzić nie ma.

Z Frankfurtu d. 4. Października. Kantony Szwaycarſkie chcą przyłączyć Woyſka ſwoie Posiłkowe do Woyſk innych Mocarſtw, na wſpieranie Jntereſſu *Francuſkich* Xiążąt; ale *Kantony Bazyleyski* y *Tyguryńſki* ociągały się, y niechciały pozwolić na to, aż im od *Kantonow* innych zagrożono wyłączeniem ich z *Związku Powſzechnego*, gdyby się niechciały pisać na tę Koalicyą; poczym wſpomnione dwa *Kantony* Koalicyą podpiſały.

Z Turynu d. 14. Września. Królewſkie Woyſka w nieuſtannych Marſzach tu utrzymuią. Złożony *Katolicki* Arcybiſkup *Paryski* tu ieſt ſpodziewany, którego Kardynał Arcybiſkup naſz do Pałacu ſwego przyimie.

Z Ratyzbony d. 23. Września. Głoſzą, że teraz, po zaſzłym przez *Króla Francuzow* przyięciu *Konſtytucyi*, Negocyacye z *Francyą*, z okoliczności *Alſackich* Jntereſſow, zoſtaną znowu rozpoczęte.

Z Bayreuth d. 29. Wrześ: Powiadaią, że Krol y Krolowa *Francuscy* posłali od siebie Osoby poufałe do *Wiednia* y do *Berlina*, dla uczynienia tamże Remonstracyi przeciwko wszelkiemu rzeczonych Dworow wdawaniu się do *Francyi* Interessow wnętrtznych. (Jeśli to prawda, łacno się domyślić, iakie Osoby, y od kogo imieniem Krolewskim są posłane.)

Z Hagi d. 2. Października. Stany Holandyi uchwaliły większe nałożyć podatki na wina przednie, na Kawę y Herbatę, na trzymania służących od Karet y od Koni wierzchowych. Podatek od trzymania służących iest następuiący: Od iednego służącego trzeba dać do Skarbu na rok 6. *Złotych Holenderskich* y 10. *Stübrow*; od dwoch, 19. *Złotych*; od sześciu 77. *Złotych*. Służący maiący 800. *Złotych* y więcey dochodu, musi płacić do Skarbu 6. *Zło: 12. Stübrow* ; maiący 300. *Złotych*, płaci *Złoty 1.* y *13. Stübrow &c.* Od trzymania Karety iedney z czterma końmi, płaci się 150. *Złotych &c.* Od iednego konia wierzchowego trzeba płacić 20. *Złotych.*

Z Londynu d. 4. Pazdz. Lubo tegoroczne Urodzaie y Zniwa nasze były barzo przedziwne; słyszemy iednak, że po wielu mieyscach Dzierzawcy, zwłaszcza mnieysi, nie mogąc na swoie wychodzić, przynagleni są do odkazania swychDzierżaw, a tudzież do sprzedania dobytku swego, y sprzętu rolniczego. Zbytki, nadzwyczaynie gorę biorące, wytwornego życia sposob, y zazwyczay wynikaiąca ztąd drożyzna, takie sprawuią skutki, ktore bez wątpienia nie są dowodem mocnym ani szczęśliwości Ludu, ani tak chełpliwie przechwalaney Pomyślności Kraiu. Dzierzawy od czasu do czasu tak wysoko zostały podniesione, dla dostarczenia dochodow często kroć nader bezpieniężnym Panom y Dziedzicom, iż biedni ludzie, pomimo wszelkiey swoiey pracy y staranności, Procentu swego iuż nie mogą wybrać, y życie swe utrzymać. Uważamy ieszcze, że teraz w Miesiącu iednym, Domow, Rezydencyi, Folwarkow, na publiczną więcey Daiącym przedaż ogłasza się tyle, ile przedtym zaledwo w ciągu całego roku zdarzaćsię zwykło. Mimo tego iednak, cenę od Biletow na weyście do *Publicznych Teatrow* teraz właśnie podwyższono, y rzecz iest do zadziwienia, iak się ludzie tłumnie cisną do zapłacenia podrożałych tych Biletow, y do ścisłego *Teatrow* napełnienia! Uważamy ieszcze, że Samoboystwo także zagęściło się teraz u nas, gdyż w pięciu dniach ostatnich, 6. ludzi gwałtownie sobie odięło życie. W Sobotę około godziny 2. po południu, człowiek ieden iako Szlachcic ubrany, przyszedszy do pewnego Kaffehauzu, usiadł tam, y z pistoletu siebie na mieyscu zabił. Ktoby on był? ieszcze niedocieczono. Tyle się tylko dowiedziano, że był bezpieniężny, y kieskę przy nim proźną znaleziono.

Numer 86.

ADDYTAMENT
DO GAZETY WARSZAWSKIEY

DNIA 26. PAŹDZIERNIKA ROKU 1791.

Z Warszawy dnia 26. Października. Dnia 6. tego Miesiąca podana iest do Aktow nowa *Konstytucya* pod Tytułem: *Urządzenie Sądow Mieyskich y Assessoryi;* ktora, że zawira w sobie około pięciu Arkuszy, przeto dla wiadomości y wygody publiczney, będziemy ią dawali po części w osobnych Addytamentach.

URZĄDZENIE SĄDOW MIEYSKICH Y ASSESSORYI.

ROZDZIAŁ I. *O Sądach Mieyskich, oraz Assessorskich, ich Władzy y Powinnościach.*

Wszystkie Urzędy Sądowe Mieyskie Mieyscowe w Miastach, bądź na Cyrkuły podzielonych, bądź bez Cyrkułów będących, tudzież Appellacyine Wydziałowe y Assessorskie, czyli Naywyższey Instancyi, są obowiązane do ciągłego sądzenia Spraw; czyli sporu Stron, przed Sąd swóy przychodzących; wyiąwszy czas y dni odpoczynku, iakie dla których Sądów nnnieyszym Prawem pozwolone będą.

ARTYKUŁ I. *O Sądach Pierwszey Instancyi w Miastach na Cyrkuły niepodzielonych.*

1mo. Sąd Ordynaryiny *Primæ Instantiæ*, czyli Sąd Mieyski Mieyscowy, w Mieście na Cyrkuły nie podzielonym, składać się będzie z iednego Burmistrza, z czterech Sędziów, y tyluż Zastępców, przez Lud Mieyski na Zgromadzeniu Mieyscowym wybranych; Burmistrz Prezydować, y równość Kresek rozwiązywać będzie, a iego nieprzytomność, pierwszy Sędzia zastąpi; Zastępcy zaś w nieprzytomności Sędziów, z iakieykolwiek ona przyczyny zdarzy się, na Sądach zasiadać maią.

2do. Wszystkie decyzye Sądu Mieyskiego Mieyscowego będą zawsze w Wotach głośnych, a to dla usprawiedliwienia się Sentencyonarzem przed Sądem Wyższych Instancyi.

3tio W tym Sądzie wszelkiego rodzaju Sprawy, iako w Sądzie Ordynaryinym *Primæ Instantiæ*, sądzić się powinny. Nikt z podległych temu Sądowi, do Sądów Wyższych Instancyi udawać się nie może, kto wprzód w Sprawie swoiey Wyroku tegoż Sądu nieotrzyma.

4to. Sąd Ordynaryiny *Primæ Instantiæ*, czyli Sąd Mieyski Mieyscowy, sądzić będzie ostatecznie, y bez dopuszczenia Appellacyi Sprawy, nie przenoszące wartości Trzysta Złotych, y kary pięćdziesiąt Złotych, lub Sprawy Uczynkowe, między Mieszczaninem, a Mieszczaninem, w których kara trzy dni Więzienia Cywilnego Prawem iest przepisana; tudzież Sprawy w pretensyach Mieszczan między sobą, lub między Mieszczaninem, a Szlachcicem, bądź Cudzoziemcem, y to iedynie o Komorne y o zapłaty Rzemieślnikow, a to stosownie do Prawa o Miastach.

5to We wszystkich zaś innych Sprawach, Appellacya dopuszczoną być ma, od Sądu Ordynaryinego *Prima Instantiæ*, do Sądu Appellacyinego Wydziałowego, lub do Sądu Nay-

wyżſzey Inſtancyi Aſſeſſorſkiego, podług tego układu, iakie Sprawy, ktòremu Sądowi Prawo rozpoznawać dozwoliło.

6to. Lubo we wſzyſtkich Sprawach przenoſzących wartość Trzyſta Złotych, y Kary Piędzieſiąt Złotych, tudzież Więzienia Cywilnego dni trzy, Sąd Ordynaryiny *Primæ Inſtantiæ*, Appellacyi do Wyżſzego Sądu bronić nie może, y założona takowa Appellacya Exekucyą Wyroku zupełnie tamuie, iednakowoż w ſprawach proſtego Długu, do Wexlu lub Skryptu na Poſſeſſyi Prawu Mieyſkiemu podległey, lub na Towarze opiſanym, w Mieście będącym, grabieży, y gwałtownego wybicia z Poſſeſſyi, Sąd *Primæ Inſtantiæ*, Appellacyi dopuſzczać nie ma; Strona zaś uciążliwość czuiąca, nie tamuiąc Exekucyi Wyroku Sądowego *Primæ Inſtantiæ*, udać ſię może do Sądu Wyżſzego, y tam poſzukiwać ſtraty mocna będzie.

7mo Sąd Mieyſki Mieyſcowy, w Sprawach Policyi, ktòrych oſtateczne rozſądzenie do Kommiſſyi Policyi należy, będzie Sądem Ordynaryinym Policyi *Primæ Inſtantiæ*, z mocą oſtatecznego rozſądzenia, gdzieby Sprawa nie przechodziła wartości Trzechſet Złotych, lub Kary Piędzieſiąt Złotych, albo Więzienia dni Trzy; W innych zaś Sprawach Policyi, większey wartości, y kary, Appellacyą do Kommiſſyi Policyi dopuſzczać będzie winien.

8vo. Tenże Sąd Mieyſki Mieyſcowy będzie mógł ſądzić Sprawy o zgwałcenie beśpieczeńſtwa Oſòb Sądowych w aktualnym dopełnieniu Urzędów w mieyſcu Juryzdykcyi będących, lub o zgwałcenie beśpieczeńſtwa Sądu, w mieyſcu Juryzdykcyi właſney. W tych zaś Miaſtach, gdzie Juryzdykcya będzie Mieyſka y Ziemiańſka, Szlachcic Prawu Mieyſkiemu niepodległy, za zgwałcenie beśpieczeńſtwa Publicznego, w Sądzie Ziemiańſkim, a Obywatel Mieyſki w Sądzie Mieyſkim odpowiadać winien.

9no. Sąd Mieyſki Mieyſcowy większością głoſów wybierze ſobie Piſarza, umieiącego Prawo Kraiowe, y zaleconego dobremi obyczaiami, który będzie zaſiadać w Sądzie *cum voto informativo*, niemoże być zmienianym, chyba za odſtąpieniem, poſtąpieniem, lub odſądzeniem; Urzędu iednak ſwego nie wprzód odſtąpić może, aż ſię przed Sądem z ſwych obowiązków uſprawiedliwi. Akta ſobie powierzone w porządku za Rewerſem Naſtępcy y za kwitem Sądu odda, obowiązkiem iego będzie piſać Dekreta, y Rezolucye Sądu, utrzymywać Akta y Pieczęć Sądową, mieć w bliżſzym dozorze Kancellaryą, Sług Sądowych, za których ſłużbę w odpowiedzi będzie, tudzież inne powinności, przez Sąd ſobie zlecone, odbywać.

10mo. Piſarze, co do zapiſywania Protokułów Sądowych, y wſzelkiego wnieſienia Stron, wcześnie przed każdą Seſſyą Strony Prokuratorów, czyli ich Agentów dopilnuią, aby nim Sędziowie o godzinie 9. z rana, mieyſca ſwoie zaſiędą, w też protokuły zapiſane *per extenſum* były, y Regeſtr Spraw zapiſanych, iakie do ſądzenia przypadaią, z porządku Wpiſów Sądowi w pogotowiu był oddany.

11mo. Przy obięciu ſwego Urzędu Piſarz, obowiązany ieſt zaprzyſiądz w obecności Sądu, na tę Rotę: —„ Ja N. przyſięgam Panu Bogu Wſzechmogącemu w Troycy Swiętey Jedynemu, iż powierzonych mi od Sądu obowiązków, pilnie przeſtrzegać będę, zapiſywania „ Wnieſień Stron do Protokułów w każdym dniu Sądowym, nikomu nie odmówię, do *Archivum* ze światłem chodzić niebędę, y nikogo nie wpuſzczę, Akta y Kancellaryą w pilnym „ dochowam dozorze, całości y porządku w zapiſywaniu Protokułów, y wydawania Extraktów „ zgodnych z Aktami, y aby ſkrobane niewychodziły, przeſtrzegać będę; Wſzelkie Rezolucye „ Sądowe y Tranzakcye, choćby naykrotſze, na oſobnych Arkuſzach wydawać będę, nad wyznaczoną Prawem opłatę, ani wymagać, ani przyimować więcey nie będę, Sekretu Izby niewydam, Sądowi we wſzyſtkich Sprawach podług Prawa wiernie doradzać będę, żadney Stronie rady dawać nie będę, do czego wſzyſtkiego obowiązuię ſię Sądowi pod odpowiedzią z Oſoby y z Maiątku mego. Tak mi Panie Boże dopomoż. „

12mo. Tymże Piſarzom zaleca ſię; iżby dawnych Aktów Summaryuſze *ſub folio & numero*, pod rubryką przy każdym Protokule zaciągnąć, y pod Alfabetem ſpiſać ſię maiącym, urządzali, y nowe Akta w takimże porządku utrzymywali, a odtąd Kwerendy komużkolwiek bądź, nie inaczey dopuſzczali, tylko w przytomności iedney przyſięgłey Oſoby Kancellaryi, a to bez wſzelkiey opłaty.

13tio. Piſarz niebędzie mógł żadnego Dekretu lub Rezolucyi Sądowey Stronom czytać, tym barziey Extraktem wydawać, którebу wprzód przed Sądem przeczytane y poprawione nie były, potym w Protokuł przyzwoity wciągnione, y przez Sędziów Komplet ſkładaiących podpiſane nie zoſtały. W wſzelkich zaś Protokułach, które ſą do Piſarza oddane, nie ma być nic mazano, ſkrobano, przypiſywano nad wierſzami zwyczaynemi, lub na boku karty.

(*Reſzta potym*)